

ПРОТОКОЛ

№ 3/11.10.2024 г.

РЕДОВНО ЗАСЕДАНИЕ НА СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПО ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

Днес, 11.10.2024 г., в сградата на институцията на омбудсмана на Република България, с адрес: гр. София, ул. „Георг Вашингтон“ № 22, Заседателна зала, се проведе редовно заседание на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания.

Присъстваха следните членове на Съвета:

1. Светослав Чернев – заместник-председател на Съвета за наблюдение и представител на организациите на и за хора с увреждания;
2. Д-р Ева Жечева – представител на омбудсмана на Република България;
3. Д-р Иван Дечев – представител на омбудсмана на Република България;
4. Антоанета Пенева – представител на организациите на и за хора с увреждания;
5. Мария Кръстева – представител на организациите на и за хора с увреждания;
6. Златина Дукова – представител на Комисия за защита от дискриминация.

Секретар: Грета Савчева

Присъстваха още:

Д-р Стефан Попвасилев – главен експерт в Дирекция „Трудови и социални права, образование, здравеопазване и околна среда“;

Д-р Поля Христова – представител на Комисия за защита от дискриминация;

Заседанието беше открито в 10:37 ч. от г-н Светослав Чернев – заместник-председател на Съвета и представител на организациите на и за хора с увреждания.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Обсъждане на действия на Съвета за наблюдение във връзка с нерешените проблеми с актуализацията на списъците на медицинските изделия, помощните средства и съоръжения в извънболничната и болничната медицинска помощ, с тяхното качество и експлоатационен срок.

2. Обсъждане на проблемите с липсата на единни критерии за издаване на картите за преференциално паркиране по чл. 99а от Закона за движението по пътищата.

3. Обсъждане на продължаващите проблеми със забавянията при насрочването на дати за извършване на медицинската експертиза на хората с увреждания от ТЕЛК/НЕЛК.

4. Обсъждане на проблемите във връзка с достъпа на хората с увреждания до Централна ЖП гара и Централна автогара в София.

5. Разни.

В установения срок не са получени предложения за включване на допълнителни точки в дневния ред.

След кратко въведение Светослав Чернев даде думата на членовете за предложения и допълнения по проекта за дневен ред.

На заседанието е налице необходимият кворум и тъй като нямаше предложения и допълнения по дневния ред, той беше подложен на гласуване.

Дневният ред беше приет с единодушие.

По точка 1:

Обсъждане на действия на Съвета за наблюдение във връзка с нерешените проблеми с актуализацията на списъците на медицинските изделия, помощните средства и съоръжения в извънболничната и болничната медицинска помощ, с тяхното качество и експлоатационен срок.

Г-н Дечев обърна внимание на констатираните проблеми от институцията на омбудсмана на Република България във връзка с осигуряване на високотехнологични помощни средства за хората с увреждания по проекта на МТСП. Обясни, че след изпратена препоръка от институцията на омбудсмана на Република България, вече има официална информация, достъпна на сайта на МТСП. Там е съобщено, че обществената поръчка е била прекратена и ще бъде обявена нова такава. Поискано е и е получено разрешение от ЕК за това забавяне, като списъците ще бъдат актуализирани, без да се налага правоимащите лица да представят нови документи.

Г-жа Кръстева постави на вниманието на Съвета проблемите на глухите хора в България. Един от тях е, че от НЗОК се отпуска само по един слухов апарат, независимо дали гражданинът има увреден слух и на двете уши. Съобщи и за проблем с предоставянето на импланти, конкретно, че срокът за тяхната подмяна

е 8 години, а гражданинът може да има нужда от тях преди да е изтекъл 8-годишния срок. Постигнато е съгласие по този въпрос с НЗОК, но на практика те не се отпускат съгласно приетата спецификация.

Обясни и това, че новите импланти работят с батерии, които се зареждат при необходимост, за разлика от старите, които се изхвърлят. И по този въпрос обаче имало забавяне на обществените поръчки.

Единодушно беше прието да се изпрати препоръка по този въпрос до НЗОК, МЗ и до МТСП, като бъде посочени и проблемите със забавянето при предоставянето на високотехнологичните помощни средства и за липсата на подкрепа от държавата за осигуряване на батериите за новите импланти.

По точка 2:

Обсъждане на проблемите с липсата на единни критерии за издаване на картите за преференциално паркиране по чл. 99а от Закона за движението по пътищата.

Г-н Светослав Чернев докладва, че поради нестабилната политическа обстановка не е успял да осъществи среща с Комисията по транспорт в 50-то НС, за да постави този проблем и да настоява за приемане на единни критерии за издаване на карти за преференциално паркиране по чл. 99а от Закона за движението по пътищата.

Присъстващите обсъдиха и се съгласиха с многократно направените препоръки от институцията на омбудсмана на Република България за приемане на единни критерии, тъй като към момента правото за издаване на карти за преференциално паркиране по чл. 99а от ЗДП се определя съгласно наредбите, които всяка община е приела.

Съветът реши да бъде изпратено становище с препоръки до ръководителите на отговорните органи (Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на транспорта и съобщенията). В становището да се настоява за предприемане на действията за разрешаване на проблемите, като се делегира уреждането на материята на Министерския съвет или на компетентните министри.

По точка 3:

Обсъждане на продължаващите проблеми със забавянията при насрочването на дати за извършване на медицинската експертиза на хората с увреждания от ТЕЛК/НЕЛК.

Г-н Иван Дечев обясни, че предлагането на тази точка в дневния ред е продиктувано от многобройните жалби на хора с увреждания и техните семейства в институцията на омбудсмана на Република България, които са оцетени от действията на ТЕЛК в цялата страна.

Независимо от отправените препоръки и създаването на нови експертни комисии, на практика те не работят пълноценно, като по този начин се засягат правата на заинтересованите граждани.

Гражданите все така продължават да не получават известия, че трябва да се явят пред ТЕЛК, независимо че ТЕЛК имат задължение да уведомяват хората 4 месеца преди изтичането на срока на експертното решение.

Констатира се, че хората с увреждания получават подкрепа на практика единствено от социалните служби.

Всички присъстващи подкрепиха намерението да се изпрати становище до МЗ и НЕЛК и да се поиска отговор от тези институции относно ситуацията със системата на медицинската експертиза след измененията от юни 2024 г. – колко специализирани комисии са разкрити, както и по области; в какви срокове се реализира производството и какви са причините за все още съществуващите забавяния; какви мерки са предприети за преодоляване на проблемите в системата.

Г-жа Мария Кръстева обърна внимание на следните проблеми:

- хората, които са с увреден слух, не са освидетелствани от специализирани комисии, чиято експертиза в тази област е по-висока, както и не са насочвани още при подаване на документи към подобни комисии;

- на гражданите не се обяснява, че може да бъде извършено преосвидетелстване при експертно решение с пожизнен срок, когато има констатирано и друго заболяване, което обаче търпи динамика;

- при изготвяне на електронното досие при сканиране на документите, има много случаи, когато са пропуснати страници и/или документите са нечетливи, поради което е необходимо да бъде обърнато внимание на комисиите да бъдат по-прецизни по отношение на техническата обработка на документите;

- липса на информация за родителите на децата с увреждания по отношение необходимостта за извършване на задължително преосвидетелстване при навършване на 16-годишна възраст, независимо от обстоятелството, че експертното решение е било пожизнено.

Във връзка с проблема е проведена дискусия между членовете на Съвета, като са обсъдени възможните действия:

- Да бъде изпратено становище, с което да се изиска на заинтересованите граждани да бъде разяснена действащата уредба.
- Друга възможност е в експертните решения, отнасящи се за деца, изрично да бъде записано, че първото решение е валидно до навършване на 16-годишна възраст и ново преосвидетелстване е задължително при навършването на 16-годишна възраст, тъй като Вид и степен на увреждане /ВСУ/ се променя на Трайно намалена работоспособност /ТНР/.
- Не на последно място е обсъдена възможността при определяне на пожизнен срок на експертното решение на дете до 16-годишна възраст, преосвидетелстването и издаването на експертно решение с пожизнен срок при навършването на 16-годишна възраст да бъде извършвано служебно и автоматично, като се определя степен на трайно намалена работоспособност вместо вид и степен на увреждане.

Отделно от това, беше направено предложение да се подготви препоръка, с която да бъде уеднаквена практиката и на страдащите от Синдром на Даун да се издава експертно решение от ТЕЛК с пожизнен срок на инвалидността.

Съветът единодушно реши да бъдат изпратени препоръки до министъра на здравеопазването и до управителя на НЕЛК във връзка с общите проблеми с медицинската експертиза:

- **относно ситуацията със системата на медицинската експертиза след измененията от юни 2024 г. – колко специализирани комисии са разкрити, както и по области; в какви срокове се реализира производството и какви са причините за все още съществуващите забавяния; какви мерки са предприети за преодоляване на проблемите в системата;**
- **относно валидността на експертните решения на децата, които навършват 16 години;**
- **относно различната практика на ТЕЛК в страната при определянето на срока на инвалидността на хората със Синдром на Даун.**

По точка 4:

Обсъждане на проблемите във връзка с достъпа на хората с увреждания до Централна ЖП гара и Централна автогара в София.

Г-н Иван Дечев запозна членовете на Съвета с извършена от експерти на институцията на омбудсмана на Република България проверка на място с цел установяване достъпа на хората с увреждания до Централна ЖП гара и Централна

автогара в София. Констатациите, подкрепени и със снимков материал, са, че съществуват редица проблеми във връзка с достъпността до тези обекти за хора с увреждания. Обясни също, че е изпратена препоръка до кмета на Столична община, с която членовете на Съвета са запознати.

Присъстващите се обединиха около направените констатации и отправената препоръка, като беше предложено в препоръката на Съвета да бъде добавена и темата за сигурността в тези обекти, а също така да бъде поискана информация дали съществува протокол, съгласно който служители на БДЖ и на Централна автогара са обучени за възможността да обслужват трудноподвижни граждани и хора с увреждания.

Г-н Светослав Чернев предложи да се изиска информация от БДЖ какъв е пътничкопотока и кои дестинации са по-натоварени, съответно дали на гари, на които се осъществяват транспортни връзки по други направления има обучени служители, които да съдействат на хора с увреждания.

Предложи също така на по-важните гари да има специално гише, обслужващо хора с увреждания.

Съветът реши да изпрати нова препоръка до кмета на Столична община, до министъра на транспорта и до министъра на вътрешните работи.

Съветът реши да осъществява постоянен мониторинг за достъпността на Централна ЖП гара и на Централна автогара, както и тази тема да бъде включена в програмата на Съвета и през 2025 година.

По точка 5:

Разни

Беше повдигната темата за европейските карти, които удостоверяват, че човек е с увреждане и се признават от все повече държави-членки на ЕС.

Съветът реши да бъде изпратено писмо до МТСП, с което да се изиска информация относно признаването на картите на територията на страната, както и стандартите и условията, при които се издават.

Д-р Жечева постави на вниманието на присъстващите проблемите, свързани с достъпа до образование на децата със СОП – тема, която е включена и в Годишната програма на Съвета за наблюдение за 2024 г. В тази връзка предложи да бъде проведено следващо заседание на Съвета за наблюдение около 10 декември 2024 г., като бъде организирана дискусия на тема „Приобщаващо образование“, на която да бъдат поканени и експерти от МОН. Обърна внимание

колко е важен проблемът с тези деца и акцентира върху значението за провеждането на такава среща и изготвянето на последваща препоръка.

Беше прието заинтересованите страни да предоставят предварително своите предложения, за да могат да бъдат дискутирани.

Г-н Светослав Чернев, заместник-председател на Съвета, но и същевременно председател на Национална организация „Малки български хора“ прочете декларация по повод 25 октомври – Световен ден на малките хора.

Г-н Чернев закри заседанието в 12:38 ч.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Име, фамилия, подпис

ЧЛЕНОВЕ:

1.

Име, фамилия, подпис

2.

Име, фамилия, подпис

3.

Име, фамилия, подпис

4.

Име, фамилия, подпис

5.

Име, фамилия, подпис

6.

Име, фамилия, подпис

7.

Име, фамилия, подпис

8.

Име, фамилия, подпис

СЕКРЕТАР:.....

име, фамилия, подпис